

Skansens observatorium återinvigt

Stockholm har fått – eller snarare återfått – en astronomisk attraktion, ett observatorium på Skansen öppet för allmänheten.

Den välkände Stockholmsarkitekten Ferdinand Boberg var entusiastisk amatörastronom, som så många på hans tid framför allt inspirerades av Camille Flammarions böcker, och hade ett eget observatorium vid sin villa på Djurgården. När han fyllde 50 år, 11 april 1910, skänkte han tillsammans med ett par vänner ett observatorium till Skansen, försett med ett teleskop från Zeiss. Den lilla åttkantiga byggnaden i tidstypisk spånteknik, sex meter i diameter och 7,5 meter hög inklusive kupolen, hade han förstås ritat själv. Alltihop kostade hela 9 000 kronor.

Hit kom under mer än 50 år stockholmarna för att bese himlavalvets märkvärdigheter under sakkunnig vägledning. Men så småningom hamnade observatoriet i bakvatten, inklämt bakom Sollidens

stora scen. I 30 år användes det sedan som förrådslokal.

Intresset för observatoriet väcktes dock igen, och med ekonomiska och andra insatser från Samfundet Nordiska museets & Skansens Vänner har det nu inte bara rustats upp, utan också flyttats fram till en bättre placering på Sollidenplan. Det ursprungliga teleskopet finns

Utänför observatoriet ligger en modell av solsystemet med alla planeterna i ordning ut från solen i samma skala – dock inte deras banor.

sedan länge på Stockholms gamla observatorium, men Zeiss har skänkt ett helt nytt Schmidt-Cassegrain-teleskop med 13 cm öppning.

På Bobergs födelsedag var det dags att förrätta återinvigningen, i närvaro av bl. a. de samfundsmedlemmar som hjälpt till, gamla observatorievisarare och andra. Skansenchefen Anna-Greta Leijon, för dagen klädd som på Bobergs tid, hälsade välkommen. Invigningstälare var professor Bo Grandien, styrelseledamot i Samfundet och själv gammal observatoriebesökare.

Tyvärr var det ett förskräckligt väder på invigningsdagen, så hela ceremonin fick försiggå inne i hallen ovanför Skansens rulltrappa, rakt under observatoriet. Där inne fanns också en liten utställning om Boberg och hans verk och om astronomi, med bl. a. ett fint färgfoto av Hale-Bopps komet taget av Lennart Dahlmark i Frankrike. Efteråt gavs tillfälle att trotsa stormbyarna och titta in i observatoriet.

Utänför detta anläggs en "solsystemspark", där observatoriekupolen representerar solen och alla planeterna återfinns i samma skala, utförda i granit och mässing. Var och en ligger på en cirkel runt observatoriebyggnaden i ordning utåt. Men cirklarna, planetbanorna, är naturligtvis inte gjorda i skala; då hade redan Merkurius hamnat ett par hundra meter bort.

Gunnar Welin